

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 336.717

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2022-1.6>**Щетинін А.І.**

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри банківської справи та фінансових послуг,
Університет митної справи та фінансів

Ульянова Л.П.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки і світових фінансів,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Чайка Ю.М.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки і світових фінансів,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

**НАПРЯМИ ПОСИЛЕННЯ ВПЛИВУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ
НА РОЗВИТОК ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
ЗА УМОВ СУЧАСНОГО СТАНУ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ**

У дослідженні показано, що важливою передумовою подолання чинників, які гальмують сталий економічний розвиток України, є активізація інвестиційних процесів. Зроблено акцент на особливу роль банківської системи у задоволенні потреб реального сектору економіки в інвестиційних ресурсах, орієнтації їх на інноваційне техніко-технологічне переозброєння вітчизняного суспільного виробництва. Проаналізовано сучасні державні заходи та програми у контексті інтенсифікації інвестиційних процесів, визначені існуючі недоліки та прорахунки у організації діяльності щодо збільшення обсягів доступного кредитування підприємницького сектору. Виділено проблеми, які існують у кредитній діяльності комерційних банків у результаті недосконалої регулятивної діяльності Уряду та НБУ. Обґрунтована доцільність розробки системи заходів стимулювання банківського інвестиційного кредитування та розбудови необхідної інфраструктури фінансового ринку.

Ключові слова: банківська система, інвестиції, прямі іноземні інвестиції, рефінансування, реінвестування, облікова ставка, облігації внутрішньої державної позики.

**DIRECTIONS OF STRENGTHENING THE INFLUENCE OF THE BANKING
SYSTEM ON THE DEVELOPMENT OF INVESTMENT PROCESSES
IN THE CONDITION OF THE CURRENT STATE OF THE UKRAINIAN ECONOMY****Shchetynin Anatolii***University of Customs and Finance***Ulianova Liudmyla***Oles Honchar Dnipro National Universit***Chaika Yuliia***Oles Honchar Dnipro National Universit*

The effect of factors hindering the transition of the domestic economy to sustainable development is analyzed based on an objective assessment of its state after the fall in 2020. Among the most powerful factors hindering economic growth is the imperfection of the structural construction of domestic social production. It is characterized (compared to highly developed countries) by a significant share of the primary sector. This, combined with the policy of foreign trading partners to protect their markets from imports of high value-added products, gives the domestic economy a distinct raw material character. Thus, the state and its banking system face the issue

of solving the complex problem of structural restructuring of the entire economic complex as the most important prerequisite for sustainable economic growth. The most justified way to fulfill this task is to significantly strengthen investment processes, which, combined with the innovation component, will allow Ukraine in the near future to take a decent place among the industrialized countries. One of the crucial areas of this task is to expand the process of lending to businesses by all financial institutions and, above all, by the banking system. The great importance of foreign direct investment for the Ukrainian economy is determined, as they are usually aimed at the use of new technologies and production of high-tech products. Important components of the Government's action plan to stimulate economic development based on the creation of favorable conditions for lending to small and medium-sized businesses in the country are considered. The reasons for insufficient efficiency of investment programs implementation are revealed. The shortcomings of the NBU's policy in its attempt to stimulate the expansion of the process of lending to the real sector of the economy by commercial banks have been revealed. The state and peculiarities of foreign direct investment movement for the last two years are analyzed. Based on the study, the need to introduce measures that can strengthen the influence of the banking system on the dynamics of economic growth is substantiated.

Keywords: banking system, investments, foreign direct investment, refinancing, reinvestment, discount rate, domestic government bonds.

Постановка проблеми. Сучасний економічний розвиток України знаходиться під впливом дії низки потужних зовнішніх і внутрішніх чинників, які в сукупності призвели до кризового стану нашої економіки в 2020 р. і які і сьогодні виступають суттєвою перепорою на шляху сталого економічного розвитку. Рівень наших можливостей в нейтралізації негативного впливу таких чинників як пандемія чи військова агресія Росії проти України дуже обмежений. Але що стосується внутрішніх факторів, які впливають на рівень розвитку суспільного виробництва, то тут варто шукати усі ті важелі, які можна використати для забезпечення економічного зростання. Одним з найважливіших напрямів розвитку виробництва є посилення інвестиційних процесів, в яких ключову роль відіграє банківська система країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасний стан розвитку вітчизняної економіки характеризується невисокими темпами зростання, які на фоні значного падіння виробництва у 2020 р. можна оцінити як дуже незначні. Це спонукає наших вчених до пошуку найбільш ефективних шляхів подолання негативних наслідків кризи. Одним з найбільш ефективних напрямів кардинального поліпшення ситуації в економіці є посилення інвестиційного процесу.

Питанням, пов'язаним з організацією, основними напрямками, особливостями і проблемами інвестиційного процесу присвячено значну кількість наукових публікацій і досліджень. Серед вітчизняних дослідників, які зробили певний внесок у вивчення названої проблеми і місця банківської системи в її вирішенні слід назвати Б. Адаміка, А. Гальчинського, Д. Гальперіна, О. Гасій, В. Геєця, І. Грубінку, Б. Івасів, С. Кулицького, А. Мороза, А. Пересади, В. Швеця та інших. Але при значній кількості публікацій, присвячених вказаній проблемі, життя постійно вносить свої корективи в розвиток і функціонування суспільного виробництва і вимагає подальшої наукової розробки бага-

тьох питань і, перш за все тих, що пов'язані з таким базовим явищем як інвестиційний процес.

Формулювання цілей статті. В даному дослідженні поставлене завдання визначити не реалізовані можливості банківської системи у розв'язанні існуючих фінансових проблем реального сектору економіки, запропонувати заходи та інструменти, використання яких дозволить посилити вплив банківської діяльності на активізацію та оптимізацію інвестиційних процесів в цілому та, зокрема, за умов кризового стану економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. В основі можливостей держави забезпечувати високий рівень соціальних стандартів лежить рівень розвитку економіки. Базовим макроекономічним показником, який віддзеркалює кількісний бік розвитку національної економіки, є показник валового внутрішнього продукту (ВВП). Останні п'ять років, після падіння у 2015 р., котре склало 9,8%, валовий внутрішній продукт України поступово зростає. Рівень зростання склав у 2016 р. – 2,4%, 2017 р. – 2,5%, 2018 р. – 3,4%, 2019 р. – 3,2%. Проте, у 2020 р. показник ВВП впав на 4% [1]. На цей негативний факт в процесі здійснюваного аналізу зосереджено особливу увагу. Падіння виробництва у 2020 році було пов'язано головним чином з світовою пандемією, хоча до неї додалися і наші внутрішні економічні і політичні чинники. До першої групи слід віднести велику відкритість економіки, переважно сировинний характер нашого експорту, застарілі технології в багатьох провідних галузях і великий рівень зношеності основних фондів. Серед політичних факторів, які негативно впливають на розвиток економіки, варто зазначити недостатньо високий рівень розвитку нашої молоді демократії, в умовах якої переважна частка виборців ще не здатна об'єктивно оцінити запропоновані до розгляду програми кандидатів на виборчі посади різного рівня та здійснити доцільний з економічної точки зору вибір.

Існування названих чинників не дає можливості розраховувати на таку ж динаміку зростання економіки в Україні, як в передових країнах світу в період після подолання пандемії. Як відомо, вже у 2021 р. у розвинутих країнах почалося досить вагоме зростання економіки. В Україні ж у 2021 р. тільки відмітилася незначна тенденція до економічного зростання. Уряд, з огляду на це, зробив досить оптимістичний прогноз стосовно розвитку вітчизняної економіки на поточний рік. Спочатку було заплановано зростання економіки у 2022 р. на 4,1%. Проте реалії нашого життя, які знайшли своє відображення в великому зростанні у 2020 р. внутрішнього і зовнішнього державного боргу, переорієнтації половини коштів, виділених на боротьбу з пандемією, на інші цілі, тощо, заставило уряд переглянути показник ВВП у бік зменшення. На 2022 р. його зростання передбачено на 3,6% [5]. Але і цього досягнути не так просто. Зазначене підтверджує коливання змін у обсягах валового внутрішнього продукту в 2021 році. Так, зростання ВВП у 2021 році склало 3,4% [1]. Усе це свідчить про надзвичайно складний шлях реалізації наміченої на 2022 р., програми економічного розвитку. Як вважають провідні вітчизняні фахівці, найбільш важливою складовою плану економічного зростання повинно стати посилення інвестиційного процесу за рахунок державної підтримки і розвитку процесу кредитування. Усвідомлення необхідності інтенсифікації інвестиційного процесу спонукало владу до прийняття вже на початку 2020 р. програми «Про доступні кредити 5–7–9%», яка спрямована на підтримку мікро-, малого і середнього бізнесу. Це вірний напрям, адже малий і середній бізнес відіграють надзвичайно важливу роль у розвитку вітчизняної економіки. Так, сьогодні цей бізнес забезпечує 64% усієї доданої вартості, дає роботу 73% усіх зайнятих і забезпечує 37% загальних податкових надходжень [4].

З боку держави з моменту старту програми «Доступні кредити 5–7–9%» на 10 січня 2022 року було виділено представникам мікро, малого та середнього підприємництва (ММСП) 32 091 кредитів на загальну суму 81,81 млрд грн. На 2022 р. в державному бюджеті по цій програмі стимулювання малого і середнього бізнесу передбачено 3 млрд. грн. що дасть можливість збільшити ще на 20 тисяч кількість кредитів для технологічного оновлення і розширення виробництва [2]. До цього процесу активно підключаються банки. Більша їх частина (39 банків) стали уповноваженими по реалізації запланованих заходів. Проте, на жаль, якщо зробити узагальнену оцінку, програма «Доступні кредити 5–7–9%» не стала драйвером інвестиційного процесу, бо з самого початку мала певні обмеження. По-перше, на певну компенсацію по кредитам комерційним банкам перед-

бачено (включаючи і заплановані 3 млрд. грн. у бюджеті 2022 р.) усього 5 млрд. грн., що недостатньо для широкого включення суб'єктів малого і середнього бізнесу в систему передбачуваного стимулювання. Не можна не відмітити і такий суттєвий недолік цієї програми, як обмеження кількості можливих договорів 50 тисячами. При наявності майже 700 тисяч суб'єктів малого і середнього бізнесу, які підпадають під державну програму допомоги, це надзвичайно мало [2].

По-друге, недостатньо розвинута інфраструктура фінансового ринку не дозволила багатьом підприємцям правильно і швидко оформити необхідні документи. Але, мабуть, головна недосконалість програми «Про доступні кредити 5–7–9%» заключається у недостатньо потужній інвестиційній складовій. Тільки 12% від усієї суми кредитування пішло на цілі інвестування. Тобто, усього 8,8 млрд. грн. На рефінансування попередньо отриманих кредитів пішло 22,6 млрд. грн., а решта у 42,1 млрд. грн. із отриманих на кінець листопада 2021 р. 73,5 млрд. грн. були використані на антикризові заходи [2]. Не дуже посилили програму і доповнення, які було зроблено після її прийняття. Вони стосуються програми рефінансування по вже отриманих кредитах під нульову ставку відсотка і кредиту на поповнення обігових коштів на два роки під 2%. Отже, програма «Доступні кредити 5–7–9%» не виправдала в цілому очікування щодо потужного посилення інвестиційного процесу в реальному секторі економіки.

Справедливо буде відмітити, що є певна надія на те, що більш дієвою в інвестиційному плані може стати програма уряду у вигляді портфельних гарантій під кредити видані комерційними банками. Уряд виділяє на це 8 млрд. грн. і бере під гарантію до 80% тіла кредиту. Програма розрахована на малий і середній бізнес, і в тому числі на суб'єктів господарювання на селі з площею землі не більше 500 га. Вважається, що ці кредити будуть для підприємців дешевшими, так як у банках, а їх виділено 12, ризик буде значно меншим, і це, у підсумку, призведе до суттєвого зниження відсотка по кредитах [9].

Банківські кредити, як відомо є важливим джерелом посилення інвестиційних процесів. Але у нашій державі банківське кредитування здійснюється під високі відсотки. Це суттєво гальмує розвиток економіки в цілому і інвестиційний процес перш за все. Виходячи з необхідності зменшення вартості кредитів для господарюючих суб'єктів, головний регулятор встановив облікову ставку на рекордно низькому рівні – 6%. Майже одночасно було запроваджено і довгострокове (на п'ять років) рефінансування банків. Це здешевило кредити рефінансування для комерційних банків, але не призвело до посилення кредитування інвестицій в реальний сектор економіки за рахунок банківських

кредитів. За даними держстату у першій половині 2021 р. капітальні інвестиції на 3/4 фінансувались за рахунок коштів самих підприємств. Не досягши своєї мети і зіштовхнувшись з швидким нарощуванням інфляційного процесу, НБУ змушений був досить швидко повернути облікову ставку до рівня 8,5%, а у четвертому кварталі 2021 р. підняв її до 9% [6]. Перед цим головний регулятор відмінив довгострокове рефінансування, мотивуючи тим, що криза минула. Таке пояснення причини зміни політики рефінансування виглядає не дуже переконливо, особливо, якщо мати на увазі той факт, що центральний банк на протязі поточного року сам переглядав прогноз економічного зростання в бік зменшення і на відсоток значно більший, ніж прогноз уряду. В цьому відношенні більш аргументованою виглядає позиція Голови Ради НБУ Б. Данилишина, який пов'язує головну причину зміни політики рефінансування з надлишком ліквідності у комерційних банків, яка вже у другому кварталі 2021 р. сягнула рівня майже у 200 млрд. грн., що в тричі більше нормативу обов'язкового резервування [9]. На наш погляд, додатковою і важливою причиною провалу політики дешевого рефінансування стало і те, що Уряд, в особі Міністерства фінансів, намагаючись вирішити проблему великого дефіциту держбюджету, розгорнув широко масштабний процес реалізації ОВДП з високою дохідністю, яка сягала у 2021 р. середньозваженого рівня у 10–11%. Це спонукало банки до масової купівлі цих прибуткових і, в той же час, мало ризикових цінних паперів. На кінець 2021 р. банки тримали ОВДП на суму у 519 млрд. грн., що склало більше 54% усього обсягу, випущених на той момент облігацій [8]. Це об'єктивно скорочувало обсяги кредитування господарюючих суб'єктів і нівелювало вплив дешевого рефінансування на зміну у бік зменшення ставок по банківських кредитах.

Посилення інвестиційних процесів може відбуватись також за рахунок іноземних інвестицій. При цьому особливе значення мають саме прямі іноземні інвестиції, оскільки вони дозволяють збільшити економічний потенціал країни, а при застосуванні новітніх технологій забезпечують і посилення позицій нашої країни у світовому поділі праці. Це дуже важливо для України, у якій частка високотехнологічної продукції в експорті невисока і коливається на рівні 7%.

У контексті питання, яке розглядається, важливо відмітити, що в нашій державі вже працюють нормативні акти, які унормовують процеси, пов'язані з іноземними інвестиціями і створюють сприятливі умови для їх залучення. Для посилення цього процесу, на початку 2021 р., з ініціативи Президента України Верховною Радою прийнято Закон України «Про державну підтримку інвестиційних проектів зі значними інвестиціями

в Україні», котрий відомий як закон про «інвестнянь». Поряд з цим Кабінет Міністрів України прийняв рішення про створення «Національного фонду інвестицій в Україні».

В той же час необхідно враховувати, що рух іноземних інвестицій дуже чутливий до зміни політичних і загальноекономічних обставин. Це підтверджує вплив прямих іноземних інвестицій в рік президентських виборів. Даний негативний процес став одним з важливих чинників, який обумовив потужне падіння виробництва у 2020 р. У 2021 р. за три квартали прямі іноземні інвестиції зафіксовано у сумі 4,8 млрд. дол., що стало підставою заяви Прем'єр-міністра про значне досягнення на цьому напрямку [10]. Безсумнівно, це не тільки позитивна, а і обнадійлива тенденція з огляду на те, що за оцінками НБУ на кінець 2021 р. прямі іноземні інвестиції сягнуть позначки у 6,5 млрд. дол. Проте серед фахівців існують і певні застереження стосовно дуже високого оптимізму у цьому відношенні. Так, Голова Ради НБУ Б. Данилишин звертає увагу на те, що більша частина цих інвестицій це реінвестиції, а нові надходження склали за три квартали 2021 р. усього 744 млн. дол. Це найнижчий показник за останні сім років [3].

Реінвестиції, безсумнівно, є позитивною і важливою складовою інвестиційних процесів, але, з точки зору необхідності вирішення проблеми структурної перебудови нашої економіки, їх спрямованість може бути не найліпшою. Наша держава зацікавлена, перш за усе, в інвестиціях у галузі вторинного сектору економіки, недостатність розвитку якого є однією з причин сировинної орієнтації нашого експорту. Проте, в реаліях сьогодення, уряд намагається вирішити проблему надвисокого дефіциту держбюджету за рахунок запозичень. Такий підхід, з одного боку, загострює проблему внутрішнього боргу, а, з іншого боку, сприяє розвитку ринку внутрішніх державних цінних паперів. ОВДП за цих умов відрізняються високою прибутковістю. Остання, за даними НБУ на кінець 2021 р. по ОВДП с терміном у 3 роки була 12,85%. Дана обставина не може не підвищувати інтерес суб'єктів рефінансування до фінансового сектору. При цьому прибуток по даному інструменту в разі його придбання фізичною особою звільняється від ПДФО і від військового збору, а це 18% і плюс 1,5%. В сполучі з майже нульовим ризиком усе це є дуже потужним стимулом для реалізації саме цього напрямку рефінансування. Деякі дослідники вказують ще на одну перевагу ОВДП – їх ліквідність. Хоча погодитись з цим важко, якщо брати до уваги великі комісійні брокеру за операції з цими цінними паперами.

Реальність саме такого напрямку рефінансування діючих у нас іноземних інвестицій посилюється ще і тим, що прямі іноземні інвестиції в значній частині (і це аргументовано

доводять фахівці) представлені тим капіталом, який резиденти повертають переважно з офшорних зон. Ймовірність спрямування значної частини коштів процесу реінвестування на купівлю ОВДП підтверджує факт надвисокого зростання обсягів купівлі ОВДП фізичними особами. За даними НБУ, з першого січня по 22 вересня 2021 р. портфель цих облігацій у українців зріс з 11,1 млрд. грн. до 21,3 млрд. грн. Це найвищий показник зростання обсягу облігацій серед усіх їх власників. При цьому навіть за абсолютним показником власники – громадяни України випередили нерезидентів власників ОВДП, у яких цей приріст сягнув тільки 9,4 млрд. грн. [5]. Враховуючи стрімке зростання цін, яке веде до зuboжіння основної маси нашого населення, неможливість для фізичної особи поза послугами брокера (дуже вартісними в грошовому еквіваленті) придбати ці цінні папери, в певній мірі можна стверджувати, що до такого потужного зростання обсягів купівлі ОВДП причетні в переважній більшості представники підприємницької частини суспільства. Вони отримують прибуток і самостійно розпоряджуються тією його частиною, яка набуває форми коштів рефінансування. В результаті відсутність у уряду стратегії організації усього інвестиційного процесу не дозволяє при дійсно потужному зростанні обсягів рефінансування спрямувати його в найбільш важливому для суспільства напрямку.

Висновки з проведеного дослідження. Підсумовуючі результати здійсненого дослідження, можна зробити наступні висновки:

– для посилення інвестиційного процесу уряду необхідно розробити чітко визначений в часі і ресурсах стратегічний план інвестицій. Враховуючи виключно важливе значення цього процесу для розвитку усієї економіки, і, в особливості, для забезпечення структурної її перебудови, акцент необхідно зробити на інноваційній складовій. З огляду на значний лаг часу між запровадженням певних заходів і їх результатом, важливу роль в реалізації цієї стратегії слід відвести постійному моніторингу процесу виконання запланованих дій;

– Національний банк України разом з Урядом і законодавчою гілкою влади повинні запропонувати систему заходів по стимулюванню інвестиційного кредитування з боку усього фінансового сектору і, головне, з боку банківської системи. При цьому необхідно значну увагу приділити розбудові необхідної інфраструктури, здатної на ринкових засадах сприяти реалізації напрямів, передбачених усією системою стимулювання інвестиційного процесу;

– враховуючи надзвичайно важливу роль іноземних інвестицій в цілому і, перш за все, прямих інвестицій, варто розробити план найбільш важливих напрямів їх залучення. В ході деталізації цього плану необхідно застосовувати фіскальні, адміністративні і інші заходи з метою сприяння припливу такого капіталу в ті галузі народного господарства, які є пріоритетними з точки зору технологічного переозброєння нашого народного господарства. Дослідження впливу цих заходів та припливу капіталу на розвиток вітчизняної економіки стане наступним етапом досліджень.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України : веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 11.01.2022).
2. За минулий тиждень підприємці отримали 433 кредити на 465,89 млн. грн. у межах програми «Доступні кредити 5-7-9%». Урядовий портал : веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-za-minulij-tizhden-pidpriyemci-otrimali-433-krediti-na-46589-mln-grn-u-mezhah-programi-dostupni-krediti-5-7-9> (дата звернення: 10.01.2022).
3. Іноземні інвестиції в Україну у 2021 році низькі та не стимулюють економіку. Ліга. Фінанси : веб-сайт. URL: finance.liga.net/ua/ekonomika/novosti/inostrannye-investitsii-v-ukrainu-v-2021-godu-nizkie-i-ne-stimuliruyut-ekonomiku-sovet-nbu (дата звернення: 08.01.2022).
4. Малий та середній бізнес забезпечує 73% робочих місць в Україні. Укрінформ : веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3210845-malij-ta-serednij-biznes-zabezpecue-73-robocih-misc-v-ukraini-petrasko.html> (дата звернення: 09.01.2022).
5. Мінекономіки знизило прогноз зростання ВВП на 2022 рік через нові COVID-загрози. Ліга. Фінанси : веб-сайт. URL: <https://finance.liga.net/ua/ekonomika/novosti/minekonomiki-snizilo-prognoz-rosta-vvp-ukrainy-na-2022-god-iz-za-novyh-covid-ugroz> (дата звернення: 08.01.2022).
6. Облікова ставка НБУ 2022. Мінфін : веб-сайт. URL: index.minfin.com.ua/banks/nbu/refinance/ (дата звернення: 11.01.2022).
7. ОВДП стали альтернативою класичному депозиту. Financial club: веб-сайт. URL: finclub.net/ua/news/ovdpr-staly-alternatyvoiu-klasichnomu-depozytu.html (дата звернення: 11.01.2022).
8. Огляд ринку облігацій. SMIDA: веб-сайт. URL: smida.gov.ua/news/allnews/minfinopriludnivrejtingpervinihdile-rivnarinkuovdpr (дата звернення: 13.01.2022).
9. Рада НБУ назвала причини скорочення прибутку банків. Financial club : веб-сайт. URL: finclub.net/ua/ntws/ (дата звернення: 12.01.2022).
10. Україна вже залучила майже 5 мільярдів доларів іноземних інвестицій. Слово і діло : веб-сайт. URL: slovoidilo.ua/2021/11/07/novyna/ekonomika/ukrayina-vzhe-zaluchyla-majzhe-5-milyardiv-dolariv-inozemnyh-investyczij (дата звернення: 12.01.2022).

References:

1. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed 11 January 2022).
2. Urjadovyj portal (2021). Za mynulyj tyzhdenj pidpryjemci otrymaly 433 kredyty na 465,89 mln. ghrn. u mezhakh prohramy «Dostupni kredyty 5–7–9%» [Last week, entrepreneurs received 433 loans worth UAH 465.89 million. within the program "Available loans 5–7–9%"]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-za-minulij-tizhden-pidpryjemci-otrimali-433-krediti-na-46589-mln-grn-u-mezhah-programi-dostupni-krediti-5-7-9> (accessed 10 January 2022).
3. Liga. Finansy (2021) Inozemni investy`ciyi v Ukrainu u 2021 roci ny`z`ki ta ne sty`mulyuyut` ekonomiku [Foreign investment in Ukraine in 2021 is low and does not stimulate the economy]. Available at: finance.liga.net/ua/ekonomika/novosti/inostrannye-investitsii-v-ukrainu-v-2021-godu-nizkie-i-ne-stimuliruyut-ekonomiku-sovet-nbu (accessed 8 January 2022).
4. Ukrinform (2021) Maly`j ta serednij biznes zabezpechuye 73% robochy`x miscz` v Ukraini [Small and medium business provides 73% of jobs in Ukraine]. Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3210845-malij-ta-serednij-biznes-zabezpecue-73-robocih-misc-v-ukraini-petrasko.html> (accessed 9 January 2022).
5. Liga. Finansy (2021) Minekonomiky` zny`zy`lo prognoz zrostannya VVP na 2022 rik cherez novi COVID- zagrozy` [The Ministry of Economy has lowered its forecast for GDP growth in 2022 due to new COVID threats]. Available at: <https://finance.liga.net/ua/ekonomika/novosti/minekonomiki-snizilo-prognoz-rosta-vvp-ukrainy-na-2022-god-iz-zanovyh-covid-ugroz> (accessed 8 January 2022).
6. Minfin (2021) Oblikova stavka NBU 2022 [NBU discount rate 2022]. Available at: index.minfin.com.ua/banks/nbu/refinance/ (accessed 11 January 2022).
7. Financial club (2021) OVDP staly` al`ternaty`voyu klasy`chnomu depozy`tu. [IGLBs have become an alternative to the classic deposit]. Available at: finclub.net/ua/news/ovdp-staly-alternatyvoiu-klasychnomu-depozytu.html (accessed 11 January 2022).
8. SMIDA (2021) Oglyad ry`nku obligacij. [Bond market overview]. Available at: smida.gov.ua/news/allnews/min-finopriludnivrejtingpervinihdilerivnarinkuovdp (accessed 13 January 2022).
9. Financial club (2021) Rada NBU nazvala pry`chy`ny` skorochennya pry`butku bankiv [The NBU Council named the reasons for the decline in bank profits]. Available at: finclub.net/ua/ntws/ (accessed 12 January 2022).
10. Slovo i dilo (2021) Ukrayina vzhe zaluchy`la majzhe 5 mil`yardiv dolariv inozemny`x investy`cij. [Ukraine has already attracted almost \$ 5 billion in foreign investment]. Available at: slovoidilo.ua/2021/11/07/novyna/ekonomika/ukrayina-vzhe-zaluchyla-majzhe-5-milyardiv-dolariv-inozemnyx-investycij (accessed 12 January 2022).

E-mail: anatolyshetinin@gmail.com

E-mail: zalisskijj@gmail.com

E-mail: y.n.chayka@gmail.com